

KOMEALUPIINI

(*Lupinus polyphyllus*)

Komealupiini on kotoisin Pohjois-Amerikasta ja 1800-luvulla se tuotiin Pohjolaan puutarhakasviksi. Nykyään komealupiini on levinnyt kaikkialle Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. Laji on haitallinen vieraslaji, koska se valtaa elinympäristöjä, kuten niittyjä ja pientareita, alkuperäiseltä kasvilajistolta. Komealupiini vaikuttaa haitallisesti lukuisien hyönteisten, kuten päiväperhosten, kova-kuoriaisten ja muurahaisten populaatioihin.

© JOUKO RIKKINEN
© KEVIN SCHAFER / WWF

1. TUNTOMERKIT

- **Korkeus:** 50–150 cm.
- **Varsi:** Yleensä haaraton.
- **Lehdet:** Sormilehdykkäiset (9–15-sorminen), suipot lehdet (katso kuva)

- **Kukinto:** Pitkän, terttumaisen kukinnon väri voi olla sininen, violetti, vaaleanpunainen, valkoinen tai jotain näiden väliltä. Kukinnon väri voi vaihdella myös samassa yksilössä.

ALASKANLUPIINI

(*Lupinus nootkatensis*)

Alaskanlupiini on ihmisen Pohjois-Amerikasta Eurooppaan tuoma koristekasvi. Se viihtyy kylmissä olosuhteissa lähisukulaistaan komealupiinia paremmin, ja sen uhka levitä lupiineilta toistaiseksi säästyneille pohjoisille alueille on ilmeinen. Islannissa alaskanlupiinia on istutettu vuosikymmeniä maanparannuskasviksi, ja nykyään se leviää alankoalueilla tehokkaasti. Laji on haitallinen vieraslaji, koska se valtaa elinympäristöjä, kuten jokivarsia ja pientareita, alkuperäisiltä lajeilta.

© JOUKO RIKKINEN
© KEVIN SCHAFER / WWF

1. TUNTOMERKIT

- **Korkeus:** 50–120 cm.
- **Varsi:** Yleensä haarova.
- **Lehdet:** Sormilehdykkäiset (6–8-sorminen), sirot ja tylpät lehdet (katso kuva). Lehdet ovat alta karvaisia.

- **Kukinto:** Kukinto on terttumainen ja melko pitkä. Kukat ovat yleensä väriltään sinisiä, harvoin valkoisia.

Kohdat 2–5 käsittelevät kumpaakin lajia.

2. LEVIÄMINEN

- **Kukinta-aika:** Kesäkuusta elokuuhun.
- **Siemenet:** Kypsyvät loppukesästä/alkusyksystä. Raksaktelevat palot kylvävät suuren määrän siemeniä lähiympäristöön.
- **Leviämistavat:** Siemenistä ja kasvullisesti juuriston avulla. Siemenet leviät tuulen, eläinten, liikenteen ja maansiirtojen mukana.
- **Tyypilliset kasvupaikat:** Tie- ja joki-varret, niityt, kedot, kuivat mäntykankaat, lehdot. Lajit pystyvät leviämään myös niukkaravinteisille ja kuiville kasvupaikoille.

3. TORJUNTAMENETELMÄT

- **Ajoitus:** Torjunta ajoitettava ennen siementen kypsymistä eli ennen loppukesää tai alkusyksyä. Pienet kasvustot on helppo hävittää kitkemällä kasvit yksitellen mahdollisimman varhain, viimeistään kukinta-aikana kesä-elokuussa.
- **Kaivaminen juurineen:** Tehokkain menetelmä. Sopii erityisesti pienialaisille kohteille.
- **Niittäminen:** Laajoissa kasvustoissa niittäminen on hyvä vaihtoehto. Niitto tulee tehdä ennen siementen kypsymistä ja se tulee toistaa 2–4 kertaa kasvukauden aikana.
- **Kukintojen kerääminen:** Ehkäisee uusien siementen tuotannon. Ensiapua leviämisen estämiseksi.
- **Jatkotoimenpiteet:** Torjunta on toistettava useamman kerran kasvukauden aikana ja sitä tulee jatkaa myös seuraavina vuosina.

4. KASVIJÄTTEEN HÄVITTÄMINEN

- **Ennen siementen kypsymistä:** Kun torjunta suoritetaan oikea-aikaisesti ennen siementen kypsymistä, syntyvä kasvijäte voidaan koota kasoihin ja jättää maatumaan.
- **Siemeniä sisältävä materiaali:** Hävitettävä huolellisesti. Kerätään kaksinkertaiseen muovipussiin ja hävitetään poltettavassa sekajätteessä.
- **Paikalliset ohjeet:** Varmista asuinpaikkakuntasi vieraslajijätteen käsittelyohjeistus kunnasta tai jäteasemalta.

5. TARVITTAVAT VARUSTEET

- **Säänmukainen ulkoiluväline:** kumisaappaat ja hyvät työhanskat
- **Niittovälineet:** Siimaleikkuri tai viikate laajojen kasvustojen hävittämiseen.
- **Kitkentätyökalut:** Pistolapio ja/tai rikkaruohonpoistaja kasvien kaivamiseen juurineen maasta.
- **Jätesäkit:** Siemeniä sisältävän materiaalin hävittämiseen.

